

Hraniční přechody na území Libereckého kraje

- Zpracoval:* **Ing. Josef Jirásek** (josef.jirasek@kraj-lbc.cz)
Krajský úřad Libereckého kraje, odbor dopravy
- Schválil:* **Ing. Stanislava Jakešová**
vedoucí odboru dopravy KÚLK
- Mgr. Vladimír Richter**
člen rady kraje pověřený vedením resortu dopravy
- Původní zpracování:* **srpen 2004**
Dokument byl projednán a schválen na zasedání Zastupitelstva Libereckého kraje dne 21.9.2004 - usnesení č. 248/04/ZK.
- 1. aktualizace:* **leden 2006**
Dokument byl projednán a schválen na zasedání Zastupitelstva Libereckého kraje dne 21.2.2006 - usnesení č. 47/06/ZK.
- 2. aktualizace:* **červen 2007**
Dokument byl projednán na zasedání Zastupitelstva Libereckého kraje dne 26.6.2007 - usnesení č. 196/07/ZK.

1. Hraniční přechody

Hraničním přechodem se rozumí:

- místo vymezené mezinárodní smlouvou, již je Česká republika vázána, určené pro překračování státních hranic České republiky za podmínek stanovených mezinárodní smlouvou nebo zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů;
- mezinárodní letiště;
- prostor mezistátního vlaku a paluba lodě mezistátní osobní nebo nákladní lodní přepravy v době, kdy je v tomto prostoru prováděna hraniční kontrola.

Seznam hraničních přechodů, které za stanovených podmínek mohou použít k překročení státních hranic státní občané České republiky a cizinci, včetně rozsahu provozu na jednotlivých hraničních přechodech, je uveden v příloze ke sdělení Ministerstva vnitra č. 396/2006 Sb.

Hraniční přechody se dělí na:

- silniční hraniční přechody;
- přechody malého pohraničního styku;
- přechody na turistických stezkách protínajících státní hranice;
- říční hraniční přechody;
- letištní hraniční přechody;
- železniční hraniční přechody.

2. Hraniční přechody na území Libereckého kraje

Délka státní hranice Libereckého kraje s Polskou republikou je 130 km, se Spolkovou republikou Německo 22,7 km. Rozšíření sítě veřejné dopravy představuje v příhraničních regionech prioritu ve spojitosti s usnadněním mobility obyvatel mezi příhraničními regiony. Jsou také důležité při umožnění rychlé přepravy zboží a nákladů na širší trhy i pro usnadňování přístupu turistů do regionu.

V Libereckém kraji je celkem 6 silničních hraničních přechodů, 17 přechodů na turistických stezkách a 2 železniční hraniční přechody. Přechody malého pohraničního styku a říční hraniční přechody se na území Libereckého kraje nenachází. V současné době je evidováno celkem 8 návrhů na zřízení nových hraničních přechodů, převážně na turistických stezkách protínajících státní hranice, a několik návrhů na změnu rozsahu dopravy na stávajících hraničních přechodech.

Následující tabulka je přehledem všech stávajících i navrhovaných hraničních přechodů na území Libereckého kraje a poskytuje základní informace ke každému z nich. Seznam je řazen dle abecedního názvu hraničního přechodu.

Tabulka: Abecední přehled stávajících a navrhovaných hraničních přechodů na území Libereckého kraje

Název hraničního přechodu	P.č.	Země	Druh	Specifikace
Andělka – Lutogniewice	19	Polsko	turistický	III/0354
Bod Trojzemí – Trojstyk – Dreiländerpunkt	10	Polsko, SRN	návrh - turistický	MK
Černousy/Ves – Zawidów	20	Polsko	turistický	ÚK
Česká brána – Neu Hartau	7	SRN	turistický	ÚK
Dolní Světlá – Jonsdorf	2	SRN	turistický	MK
Dolní Světlá – Waltersdorf	1	SRN	turistický *	MK
Frýdlant v Čechách – Zawidów	22	Polsko	železniční nákladní	žel. 037
Habartice – Zawidów	23	Polsko	silniční *	I/13
Harrachov – Jakuszyce	32	Polsko	silniční	I/10
Harrachov – Jakuszyce	30	Polsko	návrh - železniční	-
Harrachov – Polana Jakuszycka	29	Polsko	turistický	ÚK
Harrachov, Nový Svět – Tkacka Góra	31	Polsko	návrh - turistický	ÚK
Heřmanice – Bogatynia	15	Polsko	návrh - turistický	III/03513
Hrádek nad Nisou – Hartau	9	SRN	turistický *	III/27111
Hrádek nad Nisou – Kopaczów	13	Polsko	návrh - silniční	I/35
Hrádek nad Nisou – Neu Hartau	8	SRN	turistický	ÚK
Hrádek nad Nisou – Porajów	11	Polsko	silniční	I/35
Hrádek nad Nisou – Zittau/Žitava	12	SRN	železniční	žel. 089
Jindřichovice pod Smrkem – Świecie	25	Polsko	turistický	III/2915
Jizerka – Orle	28	Polsko	turistický	ÚK
Krompach – Jonsdorf	3	SRN	turistický *	MK
Krompach – Oybin/Hain	4	SRN	turistický *	MK
Kunratice – Bogatynia	16	Polsko	silniční	III/03511
Kunratice – Bogatynia, haldy	17	Polsko	návrh - turistický	ÚK
Nové Město pod Smrkem – Czerniawa Zdrój	26	Polsko	silniční *	II/291
Oldřichov na Hranicích – Kopaczów	14	Polsko	návrh - turistický	MK
Petrovice – Lückendorf	5	SRN	turistický *	II/270
Petrovice (Lví buk) – Lückendorf (Forsthaus)	6	SRN	turistický	ÚK
Smědá – Witka	21	Polsko	návrh - říční	řeka
Smrk – Stóg Izerski	27	Polsko	turistický	ÚK
Srbská – Miloszów	24	Polsko	silniční	III/2918
Višňovská – Wigancice Zytawskie	18	Polsko	turistický	III/0356
Vosecká bouda (Tvarožník) – Szrenica	33	Polsko	turistický	ÚK

Legenda:

- ve sloupci „**Druh**“ je údaj o druhu hraničního přechodu (**silniční**, **turistický** = přechod na turistické stezce protínající státní hranice, **železniční**, příp. **návrh** = návrh na zřízení nového hraničního přechodu);
pokud je za tímto údajem uvedena „*“ znamená to, že u stávajícího hraničního přechodu je navrhována změna;
- ve sloupci „**P.č.**“ je údaj o pořadovém čísle hraničního přechodu v seznamu všech stávajících i navrhovaných hraničních přechodů na území Libereckého kraje (číslo přiděleno dle umístění hraničního přechodu na mapě směrem od západu k východu);
- ve sloupci „**Specifikace**“ je údaj o pozemní komunikaci, která vede z české strany k hraničnímu přechodu (silnice třída/číslo, příp. **MK** = místní komunikace, **ÚK** = účelová komunikace), nebo údaj o železniční trati (žel. číslo).

Příloha: *Mapa hraničních přechodů na území Libereckého kraje*

2.1 Česko – německé státní hranice

Se Spolkovou republikou Německo je na území Libereckého kraje nyní otevřeno celkem 10 hraničních přechodů, z toho:

- 1 železniční hraniční přechod;
- 9 přechodů na turistických stezkách protínajících státní hranice.

Na přechodech na turistických stezkách protínajících státní hranice se Spolkovou republikou Německo mohou překračovat státní hranice občané České republiky, státní příslušníci Spolkové republiky Německo a státní příslušníci třetích států, kteří nepodléhají vízové povinnosti v České republice ani v žádném z členských států Evropské unie, za podmínek stanovených Dohodou mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o malém pohraničním styku na turistických stezkách a v turistických zónách a o překračování státních hranic ve zvláštních případech, ze dne 3.11.1994.

Každoročně probíhají jednání na téma „Koncepce doplňujících silničních spojení mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko (po začlenění České republiky do EU a po splnění Schengenské dohody)“. Na území Libereckého kraje se jedná o možnost rozšíření provozu na některých turistických přechodech na hranici Libereckého kraje a Svobodného státu Sasko v místech, kde v minulosti silniční spojení mezi českým a německým územím již existovalo. Navrhovaná silniční spojení mezi oběma státy jsou vázána na splnění všech podmínek Schengenské dohody (zpočátku dojde ke zrušení celních kontrol mezi ČR a jednotlivými státy EU, poté k úplnému otevření vnitřních hranic - tj. zrušení pasové i celní kontroly mezi ČR a jednotlivými státy EU).

Kromě již otevřených hraničních přechodů je evidován návrh na společný česko-polsko-německý přechod Bod Trojzemí – Trojstyk – Dreiländerpunkt.

Následuje přehled údajů o jednotlivých hraničních přechodech na území Libereckého kraje se Spolkovou republikou Německo. Tento přehled je řazen podle pořadového čísla hraničního přechodu v seznamu všech hraničních přechodů na území Libereckého kraje (číslo přiděleno dle umístění hraničního přechodu na mapě směrem od západu k východu).

V záhlaví každé tabulky je uvedena informace, v jakém režimu se hraniční přechod nyní nachází. „NOVÝ“ znamená, že se jedná o návrh na zřízení nového hraničního přechodu. „ZMĚNA“ znamená, že hraniční přechod již existuje a je navrhována změna oproti stávajícímu stavu. Pokud zde není nic uvedeno, hraniční přechod je oficiálně otevřen a žádná změna není v současné době navrhována.

2.2 Česko – polské státní hranice

S Polskou republikou je na území Libereckého kraje nyní otevřeno celkem 15 hraničních přechodů, z toho:

- 1 železniční hraniční přechod;
- 6 silničních hraničních přechodů;
- 8 přechodů na turistických stezkách protínajících státní hranice.

Na přechodech na turistických stezkách protínajících státní hranice s Polskou republikou mohou překračovat státní hranice občané České republiky a státní příslušníci Polské republiky, Belgie, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Irsko, Islandu, Itálie, Izraele, Japonska, Kanady, Kypru, Lichtenštejnska, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Malty, Nizozemska, Norska, Portugalska, Rakouska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Spolkové republiky Německo, Španělska, Švédska, Švýcarska, USA a Velké Británie za podmínek stanovených Dohodou mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky o hraničních přechodech, přechodech na turistických stezkách protínajících státní hranice a zásadách překračování státních hranic mimo hraniční přechody, ze dne 22.11.1996, v doplněném znění dle schválených diplomatických nót.

Již několik let se usiluje o otevření nových hraničních přechodů na území Libereckého kraje s Polskou republikou. Kromě otevřených hraničních přechodů je evidováno celkem 8 návrhů na otevření nových přechodů, z toho:

- 1 železniční (Harrachov – Jakuszyce);
- 1 silniční (Hrádek nad Nisou – Kopaczów);
- 1 říční (Smědá – Witka);
- 5 turistických (Harrachov, Nový Svět – Tkacka Góra; Heřmanice – Bogatynia; Kunratice – Bogatynia, haldy; Oldřichov na Hranicích – Kopaczów a společný česko-polsko-německý Bod Trojzemí – Trojstyk – Dreiländerpunkt).

Následuje přehled údajů o jednotlivých hraničních přechodech na území Libereckého kraje s Polskou republikou. Tento přehled je řazen podle pořadového čísla hraničního přechodu v seznamu všech hraničních přechodů na území Libereckého kraje (číslo přiděleno dle umístění hraničního přechodu na mapě směrem od západu k východu).

V záhlaví každé tabulky je uvedena informace, v jakém režimu se hraniční přechod nyní nachází. „NOVÝ“ znamená, že se jedná o návrh na zřízení nového hraničního přechodu. „ZMĚNA“ znamená, že hraniční přechod již existuje a je navrhována změna oproti stávajícímu stavu. Pokud zde není nic uvedeno, hraniční přechod je oficiálně otevřen a žádná změna není v současné době navrhována.

2.3 Závěrečné shrnutí problematiky hraničních přechodů

Znovuotevření a doplnění v minulosti používaných hraničních přechodů na tradičních trasách je důležitým předpokladem pro obnovení přímých kontaktů lidí, jejich vzájemného poznávání a urychlení vzájemného hospodářského a sociálního rozvoje na obou stranách hranice. Nyní, po vstupu České republiky a Polské republiky do Evropské unie, se postupně připravují podmínky pro další propojení České republiky, Spolkové republiky Německo a Polské republiky po splnění podmínek ke vstupu ČR a PR do schengenského prostoru. Potom nebude bránit legislativa dalším propojením tří zemí, problémem zůstane technický a stavební stav přístupových komunikací.

Problematika týkající se hraničních přechodů je průběžně projednávána dotčenými orgány veřejné správy. Na základě ujednání mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky, příp. vládou Spolkové republiky Německo, došlo k několika významným změnám stávajícího stavu hraničních přechodů v Libereckém kraji.

Změny týkající se hraničních přechodů na území Libereckého kraje:

- **Hrádek nad Nisou - Porajów** ... ujednání o rozšíření rozsahu dopravy o autobusy vstoupilo v platnost dne 24.3.2004;
- **Jindřichovice pod Smrkem - Swiecie** ... ujednání o zřízení přechodu vstoupilo v platnost dne 21.1.2005 (dne 10.6.2005 proběhlo slavnostní otevření turistického přechodu);
- **Smrk - Stóg Izerski** ... ujednání o rozšíření rozsahu provozu o cyklisty vstoupilo v platnost dne 28.6.2005;
- **Jizerka - Orle** ... ujednání o zřízení přechodu vstoupilo v platnost dne 21.1.2005 (dne 15.7.2005 proběhlo slavnostní otevření turistického přechodu);
- **Višňovská - Wigancice Zytawskie** ... ujednání o zřízení přechodu vstoupilo v platnost dne 18.1.2006;
- **Černousy/Ves - Zawidów** ... ujednání o zřízení přechodu vstoupilo v platnost dne 18.1.2006;
- **Petrovice - Lückendorf** ... ujednání o rozšíření provozní doby na celoročně od 6 do 22 hod. vstoupilo v platnost dne 15.2.2006;
- **Srbská - Miloszów** ... ujednání o rozšíření rozsahu dopravy o osobní automobily, rozšíření charakteru pro občany všech států a rozšíření provozu na nepřetržitý vstoupilo v platnost dne 1.12.2006;
- **Hrádek nad Nisou - Porajów** ... ujednání o rozšíření rozsahu dopravy o nákladní vozidla do 3,5 tuny největší povolené hmotnosti vstoupilo v platnost dne 29.3.2007;
- **Kunratice - Bogatynia** ... ujednání o zrušení omezení provozu nákladních vozidel do 3,5 tuny registrovaných mimo ČR a PR vstoupilo v platnost dne 6.4.2007;
- **Petrovice (Lví buk) - Lückendorf (Forsthaus) / Ringelshainer Weg** ... ujednání o zřízení přechodu vstoupilo v platnost dne 1.6.2007;
- **Česká brána - Neu Hartau** ... ujednání o zřízení přechodu vstoupilo v platnost dne 1.6.2007;
- **Hrádek nad Nisou - Neu Hartau** ... ujednání o zřízení přechodu vstoupilo v platnost dne 1.6.2007.

Každoročně probíhají jednání zástupců delegací expertů České republiky, Polské republiky a Spolkové republiky Německo o hraničních přechodech a přechodech na turistických stezkách protínajících státní hranice.

Z jednání delegací expertů České republiky a Polské republiky o hraničních přechodech a přechodech na turistických stezkách protínajících státní hranice, které se uskutečnilo v listopadu 2004 v Jablonci nad Nisou, a ze setkání Pracovní skupiny pro dopravu a překračování hranic Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci, které se uskutečnilo v říjnu 2005 ve Wisle, vyplývá několik návrhů na změny současného stavu hraničních přechodů na území Libereckého kraje. Tyto návrhy byly opětovně projednány na setkání Pracovní skupiny pro dopravu a překračování hranic Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci, které se uskutečnilo v říjnu 2006 v Praze.

Je navrhováno zrušení omezení provozu nákladních vozidel do 3,5 tuny největší povolené hmotnosti registrovaných mimo ČR a PR, čímž by byl umožněn přejezd nákladních vozidel do uvedené hmotnosti i vozidlům ze třetích zemí. Na území Libereckého kraje se jedná o hraniční přechody **Habartice – Zawidów** a **Nové Město pod Smrkem – Czerniawa Zdroj**.

Projednávání návrhu na rozšíření provozu o nákladní vozidla do 12 tun celkové hmotnosti na hraničním přechodu **Habartice – Zawidów** je pozastaveno po ukončení vnitrostátního projednání, kdy česká strana dospěla k názoru, že s navrženým rozšířením nemůže souhlasit a navrhuje o celé věci jednat až po vybudování obchvatů obcí Habartice a Frýdlant.

Vedle dnešního silničního spojení z Hrádku nad Nisou do Porajówa a do Zittau se připravuje propojení české rychlostní silnice R 35 Turnov – Liberec – Hrádek nad Nisou na rekonstruovanou polskou silnici 352 a 354 Sieniawka – Zgorzelec a přeložku německé silnice B 178 Zittau – Weissenberg. Toto řešení je v souladu s připravovanou přeložkou polské silnice Sieniawka – Bogatynia – Kunratice, která umožní rychlé spojení z Německa přes Frýdlantský výběžek do Jizerských hor a Krkonoš. O vybudování nového hraničního přechodu na silnici I/35 v **Hrádku nad Nisou** česká strana usiluje již řadu let. Třístranná smlouva o výstavbě silničního spojení v Euroregionu Nisa mezi lokalitami Hrádek nad Nisou – Bogatynia – Zittau byla podepsána dne 5.4.2004. V současné době probíhá naplnění třístranné mezinárodní smlouvy o tomto propojení. Ve smlouvě mají všechny tři strany připravit podmínky na zahájení provozu v roce 2007 a Česká republika a Spolková republika Německo mají finanční závazek vůči Polské republice. Pro kontrolu plnění této smlouvy byla vytvořena pracovní skupina, která se pravidelně schází a snaží se odstraňovat překážky, které vznikají přeshraniční bariérou.

Na řídicí skupině svazku Malý trojúhelník (Zittau – Bogatynia – Hrádek nad Nisou) byl dne 15.6.2004 projednán návrh na zřízení hraničního přechodu v bodě Trojzemí. Bylo konstatováno, že je potřeba vypsát architektonickou soutěž mostního propojení a následného podání společného projektu do evropských fondů. Potřebu tohoto přechodu potvrdilo i využití provizorního mostního propojení během slavností rozšíření EU, které se konaly právě v prostoru Trojzemí, a zklamání obyvatel i turistů po odstranění tohoto propojení. Prvním krokem k tomu, aby v prostoru Trojzemí došlo k propojení cyklostezek a symbolickému spojení Euroregionu Nisa přímo v jeho srdci, byl workshop, který probíhal v únoru 2006. Celkem se zúčastnilo 10 studentů z Liberce a Žitavy, kteří vypracovali sedm reálných návrhů budoucí podoby mostu pro pěší a cyklisty v bodě Trojzemí. Dne 13.2.2006 proběhla prezentace modelů. Dle vítězného modelu by všechny tři země mohly spojit kruhový most jako symbol rovnosti, kde mají všichni stejně daleko ke středu. Návrh mostu vzešlý z workshopu se stal prvním krokem k propojení turistických tras v prostoru Trojzemí. Dalším krokem je schválení žádosti měst Hrádek nad Nisou (CZ), Žitava (D) a Bogatynia (PL) ve věci podání návrhu na zřízení společného česko-polsko-německého hraničního přechodu **Bod Trojzemí – Trojstyk – Dreiländerpunkt**.

Z výše uvedených jednání Pracovní skupiny pro dopravu a překračování hranic Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci vyplývá také několik návrhů na zřízení nových přechodů na turistických stezkách protínajících státní hranice. V současné době jsou projednávány mimo jiné české návrhy na zřízení nových přechodů na turistických stezkách protínajících státní hranice, které se nachází v Libereckém kraji. Jedná se o turistické stezky **Heřmanice – Bogatynia, Kunratice – Bogatynia, haldy, Oldřichov na Hranicích – Kopaczów a Harrachov, Nový Svět – Tkacka Góra.**

Kromě jednání týkajících se nových míst určených pro překračování státních hranic turisty probíhají také jednání na téma „Koncepce doplňujících silničních spojení mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko (po začlenění České republiky do EU a po splnění Schengenské dohody)“. Na území Libereckého kraje se jedná o možnost rozšíření provozu na některých turistických přechodech na hranici Libereckého kraje a Svobodného státu Sasko v místech, kde v minulosti silniční spojení mezi českým a německým územím již existovalo. Navrhovaná silniční spojení mezi oběma státy jsou vázána na splnění všech podmínek Schengenské dohody (zpočátku dojde ke zrušení celních kontrol mezi ČR a jednotlivými státy EU, poté k úplnému otevření vnitřních hranic - tj. zrušení pasové i celní kontroly mezi ČR a jednotlivými státy EU).

V železniční dopravě se připravuje postupná modernizace hlavních tratí. Železniční hraniční přechody mají kapacitní rezervu. Na trati č. 037 Liberec – Černousy je žádoucí zprovoznění hraničního přechodu i pro osobní dopravu. Hraniční přechod **Frýdlant v Čechách – Zawidów** je zařazen do systému mezinárodní kombinované dopravy AGTC, který zatím není na této trati realizován, přestože v nákladní dopravě sehrává nezanedbatelnou roli.

Naplánované aktivity v oblasti hraničních přechodů na území Libereckého kraje:

- vybudování kvalitního silničního napojení hraničních přechodů s vnitrozemím včetně vybudování obchvatů měst, koordinace výstavby s německou a polskou stranou;
- vybudování silničního hraničního přechodu bez omezení hmotnosti vozidel na silnici I/35 u Hrádku nad Nisou;
- rozšíření provozu stávajících přechodů o osobní automobily (Hrádek nad Nisou – Hartau, Petrovice – Lückendorf, Krompach – Jonsdorf, Dolní Světlá – Jonsdorf, Dolní Světlá – Waltersdorf);
- vybudování nových přechodů na turistických stezkách protínajících státní hranice (Heřmanice – Bogatynia, Kunratice – Bogatynia, haldy, Oldřichov na Hranicích – Kopaczów, Harrachov, Nový Svět – Tkacka Góra a turistický přechod Bod Trojzemí – Trojstyk – Dreiländerpunkt);
- rozšíření provozu na železničním hraničním přechodu Frýdlant v Čechách – Zawidów o osobní přepravu;
- zprovoznění železniční trati z Harrachova do Szklarské Poreby a otevření železničního přechodu v Harrachově pro osobní dopravu;
- sledování intenzity dopravních proudů na jednotlivých hraničních přechodech;
- příprava na uskutečnění úprav hraničních přechodů v souvislosti se zrušením kontrol na vnitřních hranicích schengenského prostoru spočívající především v úpravě silničních komunikací protínajících státní hranice, změně dopravního značení a stanovení režimu dopravy na komunikacích protínajících státní hranice.